

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva

Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva ker-
tomus vuodelta 2016

Helsinki, 11.5.2017

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	4
A. Liiketoiminta ja tuloksellisuus	5
A.1 Liiketoiminta	5
A.2 Vakuutustoiminnan tuloksellisuus	5
A.3 Sijoitustoiminnan tuloksellisuus	6
A.4 Muiden toimien tuloksellisuus	6
A.5 Muut tiedot	6
B. Hallintojärjestelmä	6
B.1 Yleistiedot hallintojärjestelmästä	6
B.2 Sopivuudelle ja luotettavuudelle asetettavat vaatimukset.....	7
B.3 Riskienhallintajärjestelmä, ml. riski- ja vakavaraisuusarvio	8
B.4 Sisäinen valvontajärjestelmä ja compliance -toiminto.....	9
B.5 Sisäisen tarkastuksen toiminto.....	10
B.6 Aktuaaritoiminto	10
B.7 Ulkoistaminen.....	10
B.8 Muut tiedot	11
C. Riskiprofiili	12
C.1 Vakuutusriski	12
C.2 Markkinariski	12
C.3 Luottoriski.....	12
C.4 Likviditeettiriski	12
C.5 Operatiivinen riski	13
C.6 Muut olennaiset riskit	13
C.7 Muut tiedot	13
D. Arvostus vakavaraisuustarkoituksiin	13
D.1 Varat	13
D.2 Vakuutustekninen vastuovelka	14
D.3 Muut Velat.....	15
D.4. Vaihtoehtoiset arvostusmenetelmät.....	15
D.5 Muut tiedot	15
E. Pääomanhallinta.....	16
E.1 Omat varat.....	16
E.2 Vakavaraisuuspääomavaatimus ja vähimmäispääomavaatimus	17
E.3 Duraatiopohjaisen osakeriskialaosion käyttö vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennassa	18

E.4	Standardikaavan ja käytetyn sisäisen mallin väliset erot	18
E.5	Vähimmäispääomavaatimuksen ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämättä jättäminen..	18
E.6	Muut tiedot	18
F.	Liitteet.....	19

Tiivistelmä

Tämä dokumentti, ”Kalevan Vakavaraisuutta ja taloudellista tilaa koskeva kertomus vuodelta 2016” (jatkossa lyhyesti ”kertomus”), on tehty Vakuutusyhtiölain 8a luvun ja pakottavan Solvenssi II -sääntelyn mukaisesti. Kertomus sisältää kaikki em. tiedot ja lisäksi se on tehty Solvenssi II -delegoidun asetuksen 290 artiklan vaatimassa järjestyksessä. Lisäksi kertomuksessa on pyritty huomioimaan Finanssivalvonnan antamat ”Ohjeet raportointiin ja tietojen julkaisemiseen”.

Solvenssi II -delegoidun asetuksen 292 artiklan mukaan kertomukseen sisällytettävän tiivistelmän tulee olla selkeä ja lyhyt. Lisäksi tiivistelmän tulee olla vakuutusentottajien ja edunsaajien näkökannalta ymmärrettävä. Selvyyden vuoksi todettakoon, että em. vaatimukset eivät koske koko kertomusta vaan ainoastaan tätä tiivistelmää.

Solvenssi II -delegoidun asetuksen 303 artiklan mukaan vakuutusyhtiöiden ei tarvitse esittää kertomuksessa vertailutietoja ennen 1.1.2016 päättyneiltä tilikausilta, joten tässä kertomuksessa ei ole esitetty kaikkia vertailutietoja ennen 1.1.2016 päättyneiltä tilikausilta.

Kalevan omat varat Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassa olivat 31.12.2016 noin 469,9 m€, vakavaraisuusvaade oli noin 116,6 m€ ja vähimmäispääomavaade oli noin 29,2 m€. Vakavaraisuutta oli siis noin nelinkertainen määrä verrattuna vakavaraisuusvaateeseen ja noin kuusitoistakertainen määrä verrattuna vähimmäispääomavaateeseen.

Yhteenvedon voidaan todeta, että Kalevan liiketoiminnassa, hallintojärjestelmässä, riskiprofiilissa, arvostamisessa vakavaraisuustarkoitusta varten ja pääoman hallinnassa ei ole tapahtunut vuoden 2016 aikana sellaisia oleellisia muutoksia, joita pitäisi erikseen tässä tiivistelmässä esittää. Luvuissa A, B, C, D ja E on kerrottu tarkemmin Kalevan liiketoiminnasta, hallintojärjestelmästä, riskiprofiilista, arvostamisesta vakavaraisuustarkoitusta varten ja pääoman hallinnasta.

A. Liiketoiminta ja tuloksellisuus

A.1 Liiketoiminta

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva (jatkossa tässä kertomuksessa lyhyesti Kaleva) on keskinäinen henkivakuutusyhtiö. Kalevan vakuutuskanta koostuu henkivakuutuksista – sekä yksilöllisistä vakuutuksista, ryhmäetuvakuutuksista ja ryhmävakuutuksista – ja henkivakuutuksen lisävakuutuksista. Kaleva myöntää vain uusia henkivakuutuksia. Koko vakuutuskanta sijaitsee Suomessa.

Finanssivalvonta valvoo Kalevaa. Finanssivalvonnan toimipaikka sijaitsee Helsingissä osoitteessa Snellmaninkatu 6, sen postiosoite on Finanssivalvonta, PL 103, 00101 Helsinki ja puhelinnumero (vaihte) on 010 831 51. Finanssivalvonnasta voi lukea lisää osoitteessa www.finanssivalvonta.fi.

Yrityksen ulkoisen tilintarkastajan nimi ja yhteystiedot; Tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy, Alvar Aallon katu 5 C, 00100 Helsinki.

Kalevan takuupääoman omistajista on tarkempi kuvaus Kalevan vuosikertomuksessa (kohdassa ”Kalevan takuupääoman omistajat”), joka on saatavilla osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Kaleva ei muodosta Solvenssi II -säännösten mukaista ryhmää.

Kalevan toimitusjohtaja Paula Salonen jäi eläkkeelle 31.12.2016 ja uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2017 Timo Laitinen. Raportointikaudella 2016 ei tapahtunut muita sellaisia merkittäviä muutoksia liiketoiminnassa, joilla olisi olennainen vaikutus Kalevaan.

A.2 Vakuutustoiminnan tuloksellisuus

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin Kalevan vuoden 2016 tuloksen muodostumisesta ja myös vastaavista luvuista vuodelta 2015. Lukuja on esitetty useissa eri kohdissa, esim. ”Tuloslaskelma: Vakuutustekninen laskelma ja Muu kuin vakuutustekninen laskelma”, ”Tilinpäätöksen liitetiedot: Vakuutusmaksutulo, Maksetut korvaukset, Lisäedut ja Kokonaisliikekulut toiminnoittain” jne. Vuosikertomus löytyy osoitteesta www.kalevavakuutus.fi.

Kalevan kaikki vakuutukset ovat henkivakuutuksia ja niiden lisävakuutuksia sekä koko vakuutuskanta sijaitsee Suomessa.

Kalevan liiketoiminnassa kustannusriski on hyvin hallinnassa, sillä Kalevan liikekustannussuhde (liikekulut suhteutettuna perittyyn kuormitustuloon) oli 58,1 % vuonna 2016 ja 60,2 % vuonna 2015.

Toteutuneen korvausmenon suhde peritty riskituloon oli suhteutettuna oli vuonna 2016 n. 79 % (2015 n. 74 %). Korvausmenoja kasvattavat kuolintapaussummien lisäedut ja riskituloa vähentävät annetut alennukset.

A.3 Sijoitustoiminnan tuloksellisuus

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin Kalevan vuoden 2016 sijoitustoiminnan tuotoista ja vastaavista luvuista vuodelta 2015 ("Sijoitustoiminnan nettotuoton erittely" ja "Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle"). Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Kaleva tekee tilinpäätöksen suomalaisten kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti, ja kaikki tuloslaskelmalla näkyvät tuotot ja kulut vaikuttavat tilivuoden tulokseen, joka taasen kasvattaa tai vähentää Kalevan omaa pääomaa.

Kalevalla ei ole ollut sijoituksia arvopaperistamisiin vuosina 2016 tai 2015.

A.4 Muiden toimien tuloksellisuus

Kalevalla ei ole ollut vuosina 2016 ja 2015 oleellista määrää muita tuottoja kuin vakuutusliiketoimintaan (vakuuttamiseen ja sijoitustoimintaan liittyviä) kuuluvia. Tarkemmin nämä määrät vuosilta 2016 ja 2015 löytyvät Kalevan tilinpäätöksestä ("Tuloslaskelma: Muu kuin vakuutustekninen laskelma"), joka on osa vuosikertomusta, osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

A.5 Muut tiedot

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tietoja, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista liiketoimintaan tai tuloksellisuuteen liittyen.

B. Hallintojärjestelmä

B.1 Yleistiedot hallintojärjestelmästä

Yhtiökokous päättää yhtiöjärjestyksen mukaisista asioista.

Ylintä päätösvaltaa yhtiössä käyttää hallintoneuvosto. Hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Hallintoneuvoston tehtävät on kuvattu yhtiön yhtiöjärjestyksessä.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu yhtiön operatiivisesta toiminnasta. Toimitusjohtaja vastaa myös yhtiön riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta.

Kalevan toimitusjohtaja Paula Salonen jäi eläkkeelle 31.12.2016 ja uutena toimitusjohtajana aloitti 1.1.2017 Timo Laitinen. Raportointikaudella 2016 ei tapahtunut muita olennaisia muutoksia Kalevan hallintojärjestelmässä.

Kalevan palkitsemispolitiikka tarkistetaan vuosittain ja se hyväksytään Kalevan hallituksessa. Palkitsemispolitiikka määrittää ne periaatteet, joihin palkkaus Kalevassa perustuu. Palkitseminen koostuu Kalevassa kiinteästä kuukausipalkasta, myyntipalkkioista ja lyhyen aikavälin kannustinohjelmasta.

Kalevassa noudatetaan aktiivista vuositasoista palkkapolitiikkaa, jonka perusteella maksetaan finanssialan palkkamarkkinoihin suhteutettuna kilpailukykyistä perus- ja kokonaispalkkaa. Rahoituksen palkitsemisen periaatteina on palkita henkilöstöä erinomaisista, liiketoiminnan tavoitteita tukevista, suorituksista sekä Kalevan liiketaloudellisesta menestyksestä. Palkkapolitiikkaa määrittää myös Vakuutusväen Liiton työehtosopimus. Myyntipalkkiot perustuvat vuosittain tarkistettavaan palkkiosääntöön, jossa määritellään työntekijälle maksettavat palkkiot tämän toimesta myydyistä ja hoitamista Kalevan vakuutuksista ja muista Mandatum Life konsernin tuotteista tai palveluista.

Kalevan lyhyen aikavälin kannustinohjelma eli vuosittainen tulospalkkio määräytyy vuosittain vahvistettavien yhtiötavoitteiden ja henkilökohtaisten tavoitteiden mukaan. Tulospalkkion määrittämisperusteet määritellään vuosittain tarkistettavassa tulospalkkiosääntönsä. Tulospalkkion piiriin kuuluu koko yhtiön henkilökunta, ja sen enimmäispalkkio vastaa 1–12 kuukauden kiinteää palkkaa. Ohjelma sisältää myös ryhmäläkejärjestelyn ja henkilöstöraho-osion. Ryhmäläkevakuutusmaksujen perusteena käytetään Mandatum Lifin yhtiötavoitteiden toteutumaa. Tulospalkkion maksussa noudatetaan Finanssialaa koskevia säädöksiä ja mikäli tulospalkkion enimmäismäärä ylittää 50 % vuosipalkasta, ja henkilö on yhtiössä merkittävässä asemassa, tulospalkkiosta 30 % lykätään maksettavaksi kolmen vuoden kuluttua.

Kalevalla ei ole tiedossa sellaisia olennaisia transaktioita 1) takuupääoman omistajien kanssa, 2) sellaisten henkilöiden, jotka käyttävät merkittävää vaikutusvaltaa Kalevassa, kanssa tai 3) hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenten kanssa, joista pitäisi kertoa tässä kertomuksessa.

Riskienhallintaa liittyvissä asioissa jokaisella työntekijällä on vastuu – riskienhallintatoimintoa, sisäistä tarkastusta, säännösten noudattamista valvovaa toimintoa ja aktuaaritoimintoa on tiedotettava niiden tehtävien hoidon kannalta merkityksellisistä asioista.

B.2 Sopivuudelle ja luotettavuudelle asetettavat vaatimukset

Rekrytoitaessa henkilökuntaa, henkilöstöyksikkö antaa ohjeita ja neuvoo esimiehiä. Rekrytoinnista on annettu erilliset ohjeet, mm. uusien henkilöiden soveltuvuuden ja taustan selvittämiseksi ("fit and proper").

Mandatum Lifin compliance-toiminto seuraa myös keskeisten toimintojen vetäjien kelpoisuusvaatimuksia ("fit and proper"). Kalevassa tämä koskee toimitusjohtajaa, vastuullista vakuutusmatemaatikkoa ja muita johtoryhmän jäseniä. Ulkoistetuista palveluista vastaavien henkilöiden on myös täytettävä "fit & proper" vaatimukset.

Kalevan sopivuus- ja luotettavuusvaatimukset perustuvat yhtiön Fit & Proper-ohjeistukseen. Sopivuuden ja luotettavuuden arvioinnin kohteena ovat yhtiön toimielimiin kuuluvat henkilöt ja heidän varamiehensä, avaintoimintojen johto, valvontatoimintojen avainhenkilöt sekä sijoitustoimintaan osallistuvat kaupankäyntioikeutetut henkilöt. Ohjeistus on laadittu ottaen huomioon vakuutusyhtiöitä koskevat sopivuuden ja luotettavuuden arviointia koskevat lainsäädännökset ja niiden perusteella annetut kansalliset ja Euroopan Unionin viranomaisohjeet sekä Sampo Oyj:n

"Sampo Group Guidelines for Selecting and Assessing Company Management and Other Key Personnel" -ohje.

Fit & Proper - ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että Kalevaa johdetaan ja hallinnoidaan ammattitaitoisesti, terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden sekä luotettavaa hallintoa koskevien periaatteiden mukaisesti. Lisäksi yhtiöiden johtamisjärjestelmän toiminnan jatkuvuuden varmistaminen on olennainen osa yhtiöiden operatiivisten riskien hallintaa ja jatkuvuussuunnittelua.

Fit & Proper-ohjeistuksen mukainen Sopivuuden ja luotettavuuden arviointi koostuu sopivuuden arvioinnista, joka sisältää ammatillisen pätevyyden, taidon ja kokemuksen arvioinnin sekä luotettavuuden arvioinnista, joka sisältää rehellisyyttä ja taloudellista asemaa koskevat arvioinnit. Sopivuus ja luotettavuus arvioidaan itsenäisesti kunkin arvioitavan henkilön kohdalla ottaen huomioon kaikki arviointiin vaikuttavat tekijät. Yhtiön hallitukseen kuuluvia henkilöitä arvioitaessa varmistetaan lisäksi, että hallituksessa on kokonaisuutena huomioon ottaen sopiva ammatillinen pätevyys, kokemus ja taitoa ottaen huomioon Finanssivalvonnan antaman Hallintojärjestelmää koskevan määräys- ja ohjekokoelman 7/2014 kohdassa 4.2. mainitut osa-alueet. Vakuutusyhtiön toimitusjohtajaa arvioitaessa huomiota tulee kiinnittää vastaavasti edellä viitattuihin osa-alueisiin. Lisäksi vakuutusyhtiön toimitusjohtajalta edellytetään yleistä vakuutustoiminnan tuntemusta.

Sopivuuden ja luotettavuuden arviointi suoritetaan Kalevassa seuraavissa tilanteissa: 1) Uusi henkilö nimitetään tehtävään, jonka perusteella henkilö kuuluu arvioitavien henkilöiden ryhmään; 2) arvioitava henkilö nimitetään uuteen tehtävään, jonka perusteella henkilö kuuluisi myös arvioitavien henkilöiden ryhmään; 3) kun arvioitava henkilö on ilmoitettava valvovalle viranomaiselle; tai 4) jos ilmenee syitä, jonka perusteella on syntynyt epäily arvioitavan henkilön sopivuudesta ja luotettavuudesta.

Arvioitavien henkilöiden sopivuus ja luotettavuus arvioidaan jatkuvasti hankkimalla tähän ryhmään kuuluvista kahden vuoden välein sopivuuden ja luotettavuuden arvioimiseksi tarvittava selvitys, joka sisältää henkilöiden taloudellista asemaa ja sekä rehellisyyttä koskevan rekisteriselvityksen sekä henkilön antaman ilmoituksen hänen tiedoissaan mahdollisesti tapahtuneista muutoksista.

B.3 Riskienhallintajärjestelmä, ml. riski- ja vakavaraisuusarvio

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin riskienhallintajärjestelmästä. Kyseinen riskienhallintajärjestelmän yleiskuvaus löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 1. Kalevan riskienhallintaperiaatteet 31.12.2016”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin riskienhallintajärjestelmästä. Kyseinen riskienhallintajärjestelmän toteuttaminen ja organisointi löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 1.2. Riskienhallinnan vastuu ja valvonta”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Vakuutusyhtiölain 12§ mukaan yhtiön on vuosittain tehtävä toiminnastaan riski- ja vakavaraisuusarvio (ORSA), jonka yhtiön hallitus hyväksyy ja joka annetaan Finanssivalvonnalle. ORSA:n

tekemisestä vastaa yhtiön vastuullinen vakuutusmatemaatikko. ORSA:sta on tehty erillinen politiikka, jonka yhtiön hallitus on hyväksynyt. ORSA:n tulokset huomioidaan Kalevan liiketoiminnassa.

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin ORSA:sta (oma riski- ja vakavaraisuusarvio). Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 9. ORSA”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Tilinpäätöksen kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet: 2.2. Taseen markkinariskien hallinta” on selostettu tarkemmin Kalevan vakavaraisuustilanteen seuraamista.

Kaleva on itse arvioinut, että sen hallintojärjestelmä on sopiva ja tehokas sen liiketoimintaan kuuluvien riskien luonteeseen, laajuuteen ja monimutkaisuuteen nähden.

B.4 Sisäinen valvontajärjestelmä ja compliance -toiminto

Kalevan erityispiirteenä on, että se on ulkoistanut merkittävän osan toiminnoistaan. Kalevan erityisenä tehtävänä onkin valvoa ulkoistettuja toimintoja ja niiden laatua.

Ulkoistettujen toimintojen valvonnasta vastaa yhtiön toimitusjohtaja. Yhtiöiden, jotka myyvät palveluja Kalevalle, on raportoitava toiminnastaan Kalevalle sopimuksissa määriteltyjen ehtojen mukaisesti. Toimitusjohtaja raportoi ulkoistettujen palveluiden laadusta ja sisäisestä valvonnasta hallitukselle.

Kalevan oman toiminnan sisäisestä valvonnasta vastaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtaja raportoi sisäisen valvonnan riittävydestä ja mahdollisista merkittävistä incidenteista hallitukselle.

Mandatum, If:in ja Kalevan kunkin yksikön vetäjä on vastuussa siitä, että yksikön toiminnan operatiiviset riskit on tunnistettu ja sisäinen valvonta järjestetty riskit huomioiden riittävällä tavalla. Valvontatoimenpiteisiin kuuluu mm riittävä ohjeistus, tulos- ja poikkeamaraportit mukaan lukien riskirajojen noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä, varmistukset ja täsmätykset. Tilanteet, joissa sisäisen valvonta on pettänyt ja operatiivinen riski realisoitunut tuodaan aina tiedoksi operatiivisten riskien ryhmälle. Myös ns. läheltä piti tilanteet tuodaan tiedoksi Mandatum Lifen operatiivisten riskien ryhmälle, jossa on Kalevan edustaja. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi myös tehdyt korjaustoimenpiteet prosesseihin, jotta vastaava tapahtuma ei toistuisi.

Kalevassa ja Mandatum Life:ssä on useita ohjeita, jotka liittyvät myyntiin, markkinointiin, hallintoon, tuotteisiin, päätöksentekoon, tiedottamiseen jne. Kaikki ohjeet ovat henkilökunnan saatavissa koko ajan intranetissä. Osa ohjeista on Sampo Oyj:n antamia ja Mandatum Lifessä noudatetaan myös niitä, Kalevassa soveltuvin osin.

Liiketoimintayksiköiden esimiehet ovat vastuussa siitä, että henkilökunta noudattaa annettuja ohjeita. Merkittävistä poikkeamista tulee raportoida heti omalle esimiehelle ja toimitusjohtajalle.

Sisäisen valvonnan tehokkuutta ja riittävyttä arvioidaan kerran vuodessa riskien itsearvioinnin yhteydessä.

Kalevassa Mandatum Lifen lakiasiainyksikkö toimii compliance-asioissa yhteysyksikkönä, joka vastaa käytännön Compliance toiminnasta yhtiön Compliance ohjeen mukaisesti. Compliance

officerina toimii Mandatum Lifen lakiasiaintohtaja. Merkittävistä poikkeamista raportoidaan välittömästi toimitusjohtajalle. If:istä ostettujen palvelujen osalta niiden compliance kuuluu If:ille.

B.5 Sisäisen tarkastuksen toiminto

Sisäisen tarkastajan palvelut ostetaan Mandatum Lifelta. Sisäinen tarkastus on yhtiöstä ja sen työntekijöistä riippumaton. Hallitus hyväksyy vuosittain tarkastussuunnitelman. Sisäinen tarkastus raportoi toimitusjohtajalle ja hallitukselle.

B.6 Aktuaaritoiminto

Aktuaariyksikköä johtaa yhtiön aktuaarijohtaja (vastuullinen vakuutusmatemaatikko), joka vastaa osaston toiminnasta, resursseista ja osaamisesta.

Aktuaaritoimen tehtävänä on analysoida riskiliikkeen tulosta vuosittain. Hallitus päättää vähäisiä muutoksia merkittävämmistä hinnoittelu- tai vastuuvelan laskentaperiaatteisiin tehtävistä muutoksista yhtiön aktuaarin esityksestä.

Yhtiöllä on oltava vastuullinen vakuutusmatemaatikko, joka täyttää vaaditut kelpoisuusehdot (VYL 31 luku 6§ ja 7§). Vastuullisen matemaatikon tehtävänä on mm huolehtia yhtiössä sovellettavien vakuutusmatemaattisten menetelmien asianmukaisuudesta sekä siitä, että yhtiön vakuutusmaksujen ja vastuuvelan määräämistapa ja määrä täyttävät vakuutusyhtiölain ja sen nojalla annettujen asetusten ja Finanssivalvonnan määräysten mukaiset vaatimukset. Lisäksi vastuullisen vakuutusmatemaatikon on tehtävä riskienhallintaa ja sijoitustoimintaa varten yhtiön hallitukselle selvitys vastuuvelan luonteen ja tuottovaateen sekä vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden ylläpidon asettamista vaatimuksista sekä yhtiön vakuutusteknisten riskien hallinnan asianmukaisuudesta ottaen huomioon yhtiön toiminnan laatu ja laajuus. Mikäli vastuullinen matemaatikko havaitsee puutteita em. asioissa, on hänen raportoitava niistä yhtiön hallitukselle.

Lisäksi vastuullisen matemaatikon tehtäviin kuuluu vastuuvelan laskemisen koordinointi, vastuuvelan laskemisen menetelmien ja mallien sekä oletusten asianmukaisuus sekä tämän raportointi yhtiön hallitukselle. Lisäksi hän antaa yhtiön hallitukselle lausunnon jälleenvakuutusjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuudesta ja vähintään kerran vuodessa antaa lausunnon hallitukselle toiminnon suorittamista tehtävistä.

Vastuullinen vakuutusmatemaatikko osallistuu myös ORSA:n (oma riski- ja vakavaraisuusarviointi) tekoon sekä osallistuu yhtiön riskienhallintaan.

B.7 Ulkoistaminen

Kalevassa toimintoja on ulkoistettu Mandatum Lifelle, If:ille ja Sampo Oyj:lle. Ulkoistuksesta huolimatta yhtiö on itse vastuussa, että ostettu palvelu täyttää vakuutusyhtiölle asetetut vaatimukset. Kalevassa on oma hankinta- ja ulkoistamisohje.

Tärkeimmät palvelut, jotka on ulkoistettu Mandatum Life konsernille

- Vakuutusten hoito (ennen 1997 myönnetyt Optimit ja Perinteiset vakuutukset)
- Korvauspalvelut (Optimit ja Perinteiset vakuutukset)
- Vastuullinen vakuutusmatemaatikko
- Kirjanpito, tilinpäätös, laskujen käsittely
- IT:n hallinnointi (myös Tieto)
- Hankinnat
- Tilat
- Henkilöstöpalvelut
- Sisäinen tarkastus

Tärkeimmät palvelut, jotka on ulkoistettu If:lle.

- Vakuutusten myynti järjestöjen henkilöasiakkaille.
- Vakuutusten hoito, Primus
- Korvauspalvelut, Priimus
- Palkkahallinto

Sijoitusten hoito on ulkoistettu Sampo Oyj:lle.

Kaikkien yhtiöiden kanssa on tehty palvelusopimukset palveluiden ostosta ja myynnistä ja niiden hinnoittelussa noudatetaan Sampo-konsernin siirtohinnoittelupolitiikkaa.

Ulkoistuksiin liittyvästä sisäisestä valvonnasta on kerrottu tarkemmin kohdassa B4. Sisäinen valvonta ja compliance -toiminto.

Kalevan vuosikertomuksessa on kerrottu tarkemmin Sampo -ryhmästä kohdassa ”Sampo -ryhmän henkivakuutus”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

B.8 Muut tiedot

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tietoja, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista hallintojärjestelmään liittyen.

C. Riskiprofiili

C.1 Vakuutusriski

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin vakuutusriskeistä kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet: 4. Vakuutustekniset riskit”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

C.2 Markkinariski

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin markkinariskeistä kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet: 2. Markkinariskit”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

C.3 Luottoriski

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin luottoriskeistä kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet: 3. Luottoriskit”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

C.4 Likviditeettiriski

Likviditeettiriski on riski siitä, että yhtiö ei pysty harjoittamaan normaalia liiketoimintaa tai äärimmäisessä tapauksessa ei pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa, mikä johtuu saatavissa olevien likvidien varojen puutteesta tai esteestä päästä tarvittaville markkinoille.

Likviditeettiriskin lähteitä ovat esimerkiksi sijoitusten mahdollinen heikko likviditeetti, suuret vakuutuskorvaukset tai vakuutussopimusten takaisinostot ennen sopimuksellista eräpäivää. Myös rahoitusjohdannaisopimusten ja jälleenvakuutuksen saatavuus sekä niiden hinta vaikuttavat yritysten kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Likviditeettiriskillä on kuitenkin suhteellisen vähän merkitystä Kalevan liiketoiminnassa. Tämä johtuu siitä, että yhtiön vastuvelan sisään ja ulos menevät rahavirrat ovat varsin vakaat ja hyvin ennustettavissa. Vakuutuskanta on hyvin hajautunut, ja näin ollen ei ole merkittävää riskiä siitä, että suuri osa vakuutuksista takaisinostettaisiin kerralla. Lisäksi merkittävä osa sijoitusvaroista on lyhytaikaisia rahamarkkinainstrumentteja sekä tilivaroja. Yhtiön likviditeettiriskiä myös hallinnoidaan päivätasolla likviditeetinhallinnan kautta, ja likviditeettiriskeistä raportoidaan ja niitä seurataan säännöllisesti. Kalevan terminaalibonusjärjestelmä pienentää osaltaan yhtiön likviditeettiriskiä.

Laskettaessa Solvenssi II -vastuuelkaa tulee huomioida vakuutuskannan tulevaisuudessa mahdollisesti tuottama yli/alijäämä. Tällaista yli/alijäämää syntyy ainakin 1) nykyisistä säästöistä, 2)

aiemmin maksetuista vakuutusmaksuista ja 3) tulevaisuudessa maksettavista vakuutusmaksuista. Ylijäämä pienentää Solvenssi II -vastuovelkaa ja alijäämä kasvattaa Solvenssi II -vastuovelkaa. Tulevaisuudessa maksettavat vakuutusmaksut pienentävät vastuovelkaa noin 135 m€.

C.5 Operatiivinen riski

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin operatiivista riskeistä. Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 5. Operatiiviset riskit”. Vuosikertomus löytyy osoitteesta www.kalevavakuutus.fi.

C.6 Muut olennaiset riskit

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia riskejä, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista riskiprofiiliin liittyen ja joita ei olisi jo julkaistu tämän kertomuksen kohdissa C.1, C.2, C.3, C.4, C.5 ja Kalevan tilinpäätöksessä (osa vuosikertomusta) kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet”. Vuosikertomus löytyy osoitteesta www.kalevavakuutus.fi.

C.7 Muut tiedot

Kaleva suorittaa erilaisia riskiherkkyysslaskentoja ja stressitestejä pääsääntöisesti kerran vuodessa. Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin ORSA:sta (oma riski- ja vakavaraisuusarvio). Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 9. ORSA”. Vuosikertomus löytyy osoitteesta www.kalevavakuutus.fi. Tilinpäätöksen kohdassa ”Riskienhallinnan liitteet: 2.2. Taseen markkinariskin hallinta” on selostettu tarkemmin Kalevan vakavaraisuustilanteen seuraamista.

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tietoja, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista riskiprofiiliin liittyen.

D. Arvostus vakavaraisuustarkoituksiin

D.1 Varat

Kalevan tilinpäätös tehdään kansallisten tilinpäätösvaateiden (FAS) mukaisesti. Solvenssi II :n laskenta taasen pohjautuu viranomaisvaateisiin (sijoitukset IFRS, vastuuelka Solvenssi II -säännöin). IFRS:ssä kiinteistöt voitaisiin arvostaa joko hankintamenomalliin tai markkina-arvoisesti, ja Kaleva on arvostanut Solvenssi II -taseessa kiinteistöt markkina-arvoisesti.

Liitteessä ”Solvenssi II -tase” esitetään Solvenssi II -taseen vastaavaa -puoli tilanteessa 31.12.2016. Sijoitukset on arvostettu Solvenssi II -arvostussääntöjen mukaan käypiin arvoihin.

Sijoitusten arvostamisesta voi lukea tarkemmin IFRS-standardeista (kansainväliset tilinpäätösstandardit) ja Solvenssi II -sääntelystä. Solvenssi II :ssa sijoitukset lajitellaan ns. CIC-koodien perusteella, jolloin sijoitusten lajittelu poikkeaa IFRS:n tai FAS:n mukaisesta lajittelusta.

Solvenssi II ei kuitenkaan hyväksy aineettomille hyödykkeille arvoa, joten aineettomien hyödykkeiden arvo on 0 euroa.

Kansallisessa tilinpäätöksessä sijoitukset on arvostettu suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (valtaosa sijoituksista on hankintamenossa tai sitä pienemmässä käyvässä arvossa). Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen arvostusperiaatteista. Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Liitetiedot: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin sijoitusten käyvistä arvoista. Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Liitetiedot: 6. Sijoitusten käypä arvo ja arvostusero”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Tilinpäätöksen sijoitusluokittelu ja Solvenssi II -taseen sijoitusluokittelu voivat erota toisistaan ja sama sijoitusinstrumentti voi siis olla eri luokissa verrattaessa tilinpäätöksen ja Solvenssi II -taseen luokittelua. Tällaisia eroja on esim. sijoitusrahastojen osalta, jotka Solvenssi II -taseessa ovat kaikki erässä ”Collective Investments Undertakings”.

Kalevan varojen Solvenssi II -arvostuksessa ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden 2016 aikana.

D.2 Vakuutustekninen vastuuelka

Kalevan Solvenssi II -vastuuelka on laskettu Solvenssi II -säännösten mukaisesti. Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin Solvenssi II -vastuuelan laskentaperiaatteista (esim. paras arvio, riskimarginaali, laskentaperiaatteet ja viranomaisen määräämä volatiliteettikorjattu korkokäyrä ja volatiliteettikorjaamaton korkokäyrä). Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 2. Markkinariskit”. Vuosikertomus löytyy osoitteessa www.kalevavakuutus.fi.

Kalevan Solvenssi II -vastuuelan määrä 31.12.2016 oli 1 029,8 m€, joka koostui vastuuelan parhaasta arviosta 965,7 m€ ja riskimarginaalista 64,2 m€. Kalevan koko vakuutuskanta koostuu henkivakuutuksista ja siten koko Solvenssi II -vastuuelka on henkivakuutusten Solvenssi II -vastuuelkaa. Solvenssi II -vastuuelan laskemiseen ei koeta sisältyvän oleellista epävarmuutta.

Kalevan vastuuelka tilinpäätöksessä 31.12.2016 oli 957,3 m€. Tilinpäätöksen vastuuelka on laskettu suomalaisen tilinpäätöskäytännön ja Finanssivalvonnalle toimitettujen laskuperusteiden mukaisesti.

Volatiliteettikorjauksen käyttämisellä on hyvin pieni vaikutus Kalevan Solvenssi II -vastuuelkaan. Jos sitä ei käytettäisi, olisi Solvenssi II -vastuuelan määrä noin 2 m€ nykyistä suurempi, jolloin Kalevan omat varat Solvenssi II :ssa olisivat noin 1 m€ nykyistä pienemmät. Jos volatiliteettikorjausta ei käytettäisi, olisi vakavaraisuusvaade noin 1 m€ nykyistä suurempi.

Kaleva ei sovelle Solvenssi II -vastuuelan laskennassaan vastuuelan tai korkokäyrän siirtymäsäännöstä.

Kalevalla ei ole Solvenssi II -jälleenvakuutussaamisia 31.12.2016 (Kalevalla oli saamisia jälleenvakuutustoiminnasta 4 t€ 31.12.2016).

Liitteessä ”Solvenssi II -tase” esitetään Kalevan Solvenssi II -taseen 31.12.2016 vastattavaa -puoli.

Kohdassa E.2. on kerrottu pääomavaatimusten laskentaan liittyvistä yksinkertaistuksista.

D.3 Muut Velat

Kohdassa D.2. Vakuutustekninen vastuovelka on esitetty Solvenssi II -taseen 31.12.2016 vastattavaa -puoli, josta nähdään, että vastuut koostuvat suurimmalta osin Solvenssi II -vastuuelasta.

Laskennallisen verovelan määrä on laskettu seuraavasti. Tilinpäätöksen sijoitusten arvostuseroista 80 % on laskettu omiin varoihin ja 20 % on laskennallista verovelkaa. Aineettomien hyödykkeiden arvo on 0 € Solvenssi II :ssa, joten kirjanpidon aineettomien hyödykkeiden arvosta on 80 % vähennetty omista varoista ja 20 % pienentää laskennallista verovelkaa. Siirryttäessä kansallisen tilinpäätöksen vastuuelan laskemisesta Solvenssi II -vastuuelkaan, on vastuuelan määrä kasvanut. Tästä kasvusta 80 % vähentää omia varoja ja 20 % vähentää laskennallista verovelkaa. Näin on saatu laskennallisen verovelan määrä, noin 51,7 m€. Laskennallisen verovelan määrä tilinpäätöksessä on 0 €.

Kalevan muiden velkojen Solvenssi II -arvostuksessa ei ole tapahtunut muutoksia tilikauden 2016 aikana.

D.4. Vaihtoehtoiset arvostusmenetelmät

Kalevalla ei ole sellaisia varoja tai vastuita, joita olisi arvostettu Solvenssi II -taseessa vaihtoehtoisin arvostusmenetelmin.

D.5 Muut tiedot

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tietoja, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista liittyen arvostamiseen vakavaraisuustarkoituksessa.

E. Pääomanhallinta

E.1 Omat varat

Liitteessä "Oma varallisuus (Solvenssi II)" esitetään Kalevan Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennan omien varojen muodostuminen tilanteessa 31.12.2016.

Takuupääoma ja varmuusrahasto on eritelty omina erinään Solvenssi II :n omissa varoissa.

Oheissa on esitetty kirjanpidon oma pääoma.

OMAN PÄÄOMAN MUUTOSLASKELMA 1.1.-31.12.2016

Takuupääoma 1.1.	8 409 396,32
Pohjarahasto 1.1.	168 187,93
Varmuusrahasto 1.1.	219 971 830,68
Takuupääoman korkoon	-840 000,00
Siirto edellisten kausien voittoon / tappioon	24 546 264,37
	<u>243 678 095,05</u>
Muut rahastot	
Hallituksen käyttövarat 1.1.	142 310,36
Vähennykset	0,00
	<u>142 310,36</u>
Edellisten tilikausien voitto/ tappio 1.1.	24 546 264,37
Takuupääoman korkoon	-840 000,00
Varmuusrahastoon	-23 706 264,37
	<u>0,00</u>
Tilikauden voitto	11 345 442,78
Yhteensä	263 743 432,44

Oheisessa "siltalaskelmassa" on tarkasteltu kirjanpidon oman pääoman ja Solvenssi II :n omien varojen eroja.

	m€ 31.12.2016
FAS Oma pääoma	263,7
Takuupääoman korko vuodelta 2016	-0,8
Sijoitusten arvostuserot laskennallisella verovelalla vähennettynä	265,4
Vastuuvelan kasvu siirryttäessä SII :n laskennallisella verovelalla vähennettynä	-58,1
Muut laskennalliset verovelat	0,0
Aineettomien hyödykkeiden arvo 0 m€	-0,3
Solvenssi II :n omat varat	469,9
Takuupääoma	-8,4
Pohjarahasto	-0,2
Solvenssi II:n reconciliation reserve	461,3

Kalevan tilinpäätöksessä, joka on osa vuosikertomusta, on kerrottu tarkemmin oman varallisuuden hallinnasta. Kyseinen teksti löytyy kohdasta ”Riskienhallinnan liitteet: 2.2. Taseen markkinariskien hallinta”. Vuosikertomus löytyy osoitteesta www.kalevavakuutus.fi.

E.2 Vakavaraisuuspääomavaatimus ja vähimmäispääomavaatimus

Liitteessä ”Vakavaraisuuspääomavaatimus (Solvenssi II)” esitetään Kalevan Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennan vakavaraisuuspääomavaatimuksen muodostuminen tilanteessa 31.12.2016.

Kaleva soveltaa Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassaan ns. standardikaavaa.

Kaleva ei sovelta laskennassaan vastuovelkaan liittyviä siirtymäsääntöksiä. Kaleva soveltaa Solvenssi II :n mahdollistamaa osakkeiden pääomavaatimuksen siirtymäsääntöä osakeriskien laskennassa (voimassa vuoden 2023 loppuun saakka). Vakavaraisuusvaade ilman osakkeiden siirtymäsääntöä olisi noin luokkaa 140 m€.

Kaleva ei sovelta laskennassaan yrityskohtaisia parametreja standardikaavan parametrien sijaan.

Kaleva soveltaa delegoidun asetuksen artiklojen 93 ja 96 mahdollistamaa yksinkertaistettua laskentaa standardikaavan henkivakuutusmodulissa katastrofiriskien laskennassa ja työkyvyttömyysriskien laskennassa. Lisäksi henkivakuutusmoduulissa kuolevuus-, liikekulu- ja raukeavuusriski lasketaan delegoidun asetuksen artiklojen 91, 94 ja 95 mahdollistamalla yksinkertaistettua laskentaa pienessä määrässä vakuutus tuotteita, valtaosassa tuotteista ei käytetä yksinkertaistettua laskentaa. Em. yksinkertaistuksilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta vakavaraisuusvaatimuksen määrään ja yksinkertaistukset ovat oikeassa suhteessa Kalevan riskien luonteisiin, laajuuteen ja monimutkaisuuteen.

Kalevan Solvenssi II -vähimmäispääomavaatimus olisi 10,2 m€ ennen vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskemista. Solvenssi II -säädäntö edellyttää kuitenkin, että vähimmäispääomavaatimus on aina vähintään 25 prosenttia vakavaraisuuspääomavaatimuksesta, jolloin Kalevan vähimmäispääomavaatimukseksi muodostuu 29,2 m€.

Solvenssi II -delegoidun asetuksen 303 artiklan mukaan vakuutusyhtiöiden ei tarvitse esittää kertomuksessa vertailutietoja ennen 1.1.2016 päättyneiltä tilikausilta, joten tässä kohtaa ei esitetä

vakavaraisuusvaatimusta eikä vähimmäispääomavaatimusta menneisyyden osalta (Solvenssi II tuli voimaan 1.1.2016 eikä sitä sovellettu ennen 1.1.2016 alkavilla tilikausilla).

E.3 Duraatiopohjaisen osakeriskialaosion käyttö vakavaraisuuspääomavaatimuksen laskennassa

Kaleva ei sovelle Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassa duraatiopohjaista osakeriskialaosiota, joten tämä kohta ei koske Kalevaa.

E.4 Standardikaavan ja käytetyn sisäisen mallin väliset erot

Kaleva soveltaa Solvenssi II -vakavaraisuuslaskennassa standardikaavaa, joten tämä kohta ei koske Kalevaa.

E.5 Vähimmäispääomavaatimuksen ja vakavaraisuuspääomavaatimuksen täyttämättä jättäminen

Kalevan omat varat 31.12.2016 ylittävät sekä vähimmäispääomavaatimuksen että vakavaraisuuspääomavaatimuksen, joten tämä kohta ei koske Kalevaa.

E.6 Muut tiedot

Kalevalla ei ole tiedossa muita sellaisia olennaisia tietoja, joita tässä kertomuksessa pitäisi julkaista pääoman hallintaan liittyen.

F. Liitteet

Tässä kertomuksessa on Solvenssi II -säännösten perusteella julkaistava seuraavat raportointi-
taulukot.

- Solvenssi II -tase
- Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut vakuutuslajeittain
- Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut maittain
 - *Kalevan koko vakuutuskanta sijaitsee Suomessa, joten tätä taulukkoa ei julkaista erikseen. Kaikki vastaavat tiedot löytyvät raportista "Vakuutusmaksut, korvaukset ja kulut vakuutuslajeittain" yksityiskohtaisemmalla tasolla.*
- Henkivakuutuksen Solvenssi II -vastuuvelka
- Pitkäaikaisia takuita koskevien toimenpiteiden vaikutukset
- Oma varallisuus (Solvenssi II)
- Vakavaraisuuspääomavaatimus SCR (Solvenssi II)
- Vähimmäispääomavaatimus MCR (Solvenssi II)